

Vad trodde man om hrestus, lydde en fråga på
 uti de färegående frågelistorna, jag har här lemnat en
 förklaring på detta, efter en fullt trovärdig och ärfaren
 man uti hrestendammen som var händ uti vida
 kretsar för sitt hristeliga levnadsmätt, dät var min
 hustrus morfar som jag fick tillträdde har under
 hans sista levnad, betar honom fick jag mycken
 värdefull upplyggelse uti både dät andeliga, och dät
 alldagliga livet, händelser, och efter som jag har haft
 stort inträffe för all möjlig vetenskap, allt från
 mina unga år, så har jag tagit väl vara på de
 lärdommar jag har fått av gamla goda vänner och
 mästare, under tidarnas stora omväxlande
 gång, och han förklarade mig förtroende och
 stort inträffe återge en hel del av vad jag sitt och häst.
 Under april kommer att inflyta de många resät övar
 Högsta Heltäres medicinska, samt olika sjukdommar,

som pågår mål uti nästa sändning
 från P. G. Hellman bok 10
 Heltäres

på grund av att, att jag skulle gifta mig med Petter
 Jönssons dotterdotter så fick jag ofta tala med
 den gamle hedersmannen om olika ämnen efter
 som han var en gammal god kristen och försänt-
 lig man, och min lasta har varit stor på att få
 känn och veta om allt som förhållit under våra
 föräldras tid, så väl uti andligt som värsligt,
 och icke minst om vad som hänt på trohansens
 väg, och de värser och ordar som förnits under den
 tid då upplifningen var ringa bland våra föräldrar,
 jag har många minnen uti den kristenhet som denne
 gamle man inhade, och fler mäl honom, mån han lit
 sällan tala mäl sig om den saken, man fick dät
 svar ett, ja si pröva dag själv, och si te om du ä värdig
 guds stora nåd förtia du då då du ä du på rätt väg,
 ja han levde efter den gamla trostendammen som
 våra föräldrar hött för att vara den rätta.

MINRE TILLFÖRLITLIGT

Landskap: Blekinge län

Härad: Malmö län

Socken: Lillhärda

Uppteckningsår: 1932

Upptecknat av: P. G. Pettersson

Adress: Lillhärda Halmgård

Berättat av: Petter Jansson

Född år 1803 i Lillhärda Högmåla

MINORE TILLFÖRLITLIGT

Uppteckningen rör sig om tron och den gamla kristendammen.
 Det är den gamle kristendamsmannen Petter Janssons
 Högmåla. Lillhärda församling, som här blir föremål för
 den kristliga folketron här inom östra Blekinge och södra
 småland under våra förfäders tid, det var så att man
 fick tilltröste hos honom då man ville tala med honom
 om den kristliga tron och ordets betydelse, jag var ung
 och oförstående, men jag gjorde mig djärvt och uppvaktade
 den gamle gode mannen, och fick gevärt tilltröste för
 honom, jag gick rakt på sak och frågade honom såsom
 den tiden betärne och kristliga män som han uti själ-
 va värhet var och hade sitt stora ord om sig uti vida
 traktar för sin redlighet, och sitt försantliga och kristliga väsende, —

När hur är det med den kristliga tron och människans
tillvaro efter detta liv, och vilken är den rätta tron?

Den kristna
tron.

Svaret blev följande, ja så ha du int fött veta där i swa-
lan hur ska du där kunna tänka dig te o få veta där i
blekin, män ja så där fins nåt gött i dag och döf vill ja
i gus nam hjälpa dig te rätta må där om du vill ta älle.

INDRE TILFÖRLITLIGT

Si du vet att Jesus är kommen i världen i lät döda i pina
sag för vår skull, i där är där som vi uti första hand måtte
tro, o sen får vi här hålla han för va han är nämligen en
frälzaren i en medlara mellan gud i människan, för si
hade int han komme i världen för att hjälpa oss hade
ingen människa vatt fräkt eller haunc te där rättor
målet, nu är där int meningen att man bara ska tänka
får där, för si där blia där int bätta för utan för samma
för si vi ska arbeta må i vät anletes wett sår den allve-
tande guden, ja arbeta i lea, människan ska göra sin
gött han han männ man leva här i världen, sen fördras int mer.

si då å sau att man ska int synda må vet o vilja o
 lägga an på då, o göra sin bästa ont på ett o annat sätt
 för si då ha man inen tro på då rätta, eller leva ätte
 som brestus ha befallt oss, si han va en föregångare för fol-
 ket då vet vi, för si han va en människa han som vi män
 må gudomlia kraft som va han beskådd, i si då fick han
 leva ha för si han va en medlara som skall återställa då
 adamska fallett som att människana skall få nytt tecken
 te gud, o då fick han på guss befallnin väckställa, o si då
 hanne han ätte som han hade fått guss kraft te då, för si
 han va mea än en vanki människa, män han va int gud
 för då, män si han hade fått guss kraft te o uträu dätta
 straff för vår skall, i då om vi tro på han, som ha ut-
 ställt denna jina o då för te o hjälpa oss från eländet må,
 i då må ha gud fått sin lösen genom jesus, i han bräva oss
 int på då mea, för si sau arättvis å int då allgode
 guden, i då han vi såhätt va tryggare över, då å min tro,

 MINRE
 TIL FÖRITLIGT

ya män hur är dät då mäd själen efter dädlen?

Själen, ya dän följa kroppen i graven, för si då ä stoft bi
kropp i själ, ha du int lät va profeten sä, själen ä bleett
i fallan i yoden, män anden ä livett och ä utä gud inbläst
uti dän godiska hyddan, i nä han ta dän te baka frau
männhan säu ä man int annatt än ett uselt stoft i
sämst av allt som fins på jaran, ya si då ä säu ofant-
lett mäna bevis igenom bikkellen att själ i ande ä tvåu
smilda vareser uti männskoräppen, säu då bekräva man
int o föfela säu på, för si då stäa att gud inbläst en
levande ande i männshans näsa, i då ble en levande
sjel i kroppen, i då förtäa vi att däu anden ham i blodet
däu fick då sin sörhulerin i männshan, i säu läne sam
anden ä i männshan säu serhulera blodet i männshans
hyätta, mä hela kroppen, i då ä då sam ä en levande själ
säu läne anden fins i blodet, sam ä ä av gudes eget liv
i nä han ta dän anden frau om säu ä bi kropp i själ dät, män anden lever

Själen efter
däden.

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

Anden sedes
den lönne-
krappen.

ANDRE TILFÖRLITLIGT

Vad tar anden vägen då den lemnar kroppen?
 ja si då va en fråga som int ä go i svara på, män sau
 mött då han man dåu möt sähähet bestämma att int
 karren mastas si egen levande ande te färdnutt, för
 si dau wore då ingen rättvis gud, i sau möet mea som
 då ä uti guds egen oödlighet, en ande ä en ande utan
 hätt i bilö, i ä oödlighet, i va då han ätte döden
 då ä om oödlighet, män gud sa att anden skole itakam-
 ma, i då vill sä på då sätta dan då den nye kropp-
 pen ska uppstå genom guds kraft, i häri ha vi ett
 stant bevis på att int anden är i ett hälvete som
 en del män ska föreställa sig, si wore då sau ja dau be-
 hövdes ingen dommada för di anda, i sau ä då man sä
 att då han te himmelen, då o häv fel för si då ha vi
 o dött på, si hörestes sa själö att ingen far upp te himmelen
 utan människans som far ner in himmelen, i då läses
 ju om att han ska komma i alla dan på gatan mä människa, —

sau ä dä pau dätta sätt självföklaratt att gud ha en
plats te männshans andas dää di förvaras utan plånga
te dän fista dan, vi läsa om andeväran man va dän ä
lä vet inen mä bestämhet, män dä ä noch i ränden
älla dä sh. hadessihett dä alla anda kä ga i anda sha
förvaras te yttasta dan, i dä ä näst vi int behöva te o
ansträna väna yäna mä, för si dä ä guss värk alltihop
män vi pau int hviola pau han, i int för vi driva
han te en barbar, män dä vare han om han mastade
sitt egett skapade värk i en evig pina för att man ha
fätt gäa hä pau yoran en liten ti o fätt fara illa, i sen
di som ä ämnade frau väran begönnelse, ha skolla
lige dä i pinarammet annu sen, som en del männsha
färeställa say, dä vare dan obärmhätthet äva allt elände,
nay, si gud ä nådiare än alla männsha pau yoran o h
därför han han int va sau obärmhärta i barbarish
mot sitt skapade värk den usla i svaga männshan, —

nå si vi ha en go o nådiga gud i han han int. kunnat
 pau då vi sett må då älla kreatur mänskana som ä hans
 egen älskling. män då v. s. di som tro pau honom, i si di
 otrona di ska må infä dammen, i däm ska han få göra
 må samma för si då ha vi odett pau, då ä frugan om
 agräs i vetet, vetet ä de troende, i agräsett ä di otrona,
 de troende ska leva i dän nya världen då hrestus själ
 ska rejsa öra däm i evi tē, män de otrona ska brän-
 nas äpp må en gån, i då ä dän andra dän som staa
 skrivett om, o hade int hrestus ham te världen så
 ha ju int hått vatt förlit lös vi om, i si dau hade
 alla män ska fått lida dän andra dän i inen ha-
 blet delachtia i dän nya värld, för si va adam god
 i fallet för alla mänskas elände, då skulle hrestus, son
 för i åställa mänskanas frihet i försäner må gud i
 bli delachtia må hrestus i då nya riket. för si te
 hemmelen komma inen om vi försäna skriftens sätt,

ja si sau ã min tro om hrestus i dã tehammade livet.
 i dã sau vi nok tro, o leva dãvãlle sau fodras nok int
 mer i oss sau dammada, mãn si dã ã sau mønna isichta
 i dã, fã si dã fens en del sam tro att hele bibellen ã endast en
 oppdichtad sagebok, mãn si dã ã di sk. fritãnhane i sina
 sam int trode att nãn quol va te, fã si vãra fãrfãda di
 va mäst hednina i han dãn rothken dãra alla skriva, i
 fã dã sau vist di int om nãn hrestendam, mãn si dã ã
 sau mã dã sau att dã som in ã nãt sãtt fins int nãtt o
 skãrdã, i ya tro in att gud fodra nãt av di sam int fãtt
 nãn annavissnin i nãn hrestendam, mãn nu ã dã nãt
 bãtta mã dã fã si nu ha vi bã frãsta i lãrara sau di
 sam nu vill sau han di fãr unnavissnin i hrestendammen
 i sen ha man int nã i usichta say mã, mãn si di flãtta
 tro als in att frãlran oss ha fannes te, fã si di sãr dã ã
 endast ett pauhett mã dãn dãra boman bibellen fã te o
 hãlla folhett meã mã, ã frãstãlla dãm bã tehammade folia, —

i männa ã dã i ha vatt som tro att dãn ã int meã fõ
 fõ mänshan ãn fõ yuren, sau att nã man ã dõã sau ã dã
 int meã, mãn si dã ã en foli tro dã, fõ si dã ha vi nom
 sitt exempel pau, om vi tãrha pau de onde ander som
 visa say fõ mänshana sam leva ätte de onde mänshanas
 battgärr, ja si dã ã den onde anden som pau makt te
 o visa say ätte to rha vtrana mänsha, dã han vi nom
 förtan, ätte en go bristen visa say allre hans ande ella
 sam man mala det vällnad, fõ si dãn ha int ant goat
 här i väran, o fõ dã sau pau hans ande ro i sin frista
 te dãn äta sha färena say mã dãn nye bräppen uti
 äppständellen pau dammeda, i sau leva vi i dãn tran
 att man ã dõã i pau vila i ro i gravan te dãn dan
 i att gud ha hän om dãn odödlia anden som ã hans
 äganderätt i uti honom själv, te dãn dan dã alla
 sha fram fõ hånanen jesus i pau sin dam ätte sinna
 yänina, sam shreften tala om pau männa ställen,

INDRE TILLFÖRLITLIGT

män om vi tänka på di som ta livett i sig själva,
 si di ä gusfärschitare, i deras lutt bli te o yengau dan *Självmodare*
 andra döden för si då ä då frälhan hälla ogräs, i dan som
 ges sig i slagomaut i bi dan på då luttet, gava sam-
 ma lide te mäter, i sau ä då mälla sam vaulla sin
 egen dö yengau gusfärscht, i en sam gäva i värya
 lutt sig han ha allre nän naud att vänta, för si
 han ha spodat mat dan helia anda, i då ä gusande
 sam han bär inom sig, i dan som anslaga honom
 dan han gör nät sandant, i en sandan ande på allre
 nän på att döden för si då bli en ond ande som ofta
 visa sig för de levande mänskana, man kan sä te
 en vänin för de som leva, då ä tohett man hälla
 för spöke i då ä just då som kan göra de levande
 mänskana ont om man nauha mat en sandan
 ond ande, i di visa sig på mänska rätt, lide i män-
 shas i juor gestalt, gasta bli att oökhett hånhamna mänskan.

ja skall int tala om tohett, män si du vill veta allt,
 ja då va om di som sänha say mot sin velya yensom
 oläshändelse, ja då ä allt säu att dän som ropar på
 frälsaren, gälp mä ett inafoll hyätta, han fan näst
 sin anda fräkt, för si vi lösa att Jesus sa att dän fick
 lika mätt dän som han i dän ätte stan som dän
 som hade arbetat hele dan, i då ä meningen att dän
 som bekänna sinna synda i någon stan på ett rätt
 sätt han fan och sin gälp i sitta menuten, då ä min
 tro i då ä nok då rätta, för si alla vare gud synde
 in blynsare i då ä han int, för si han säe dän
 te may hamna dän bästa ja int ut, i på då ha
 vi många exempel, för si han ä god i barmhärtig
 i vill inen mänskas dö, d v g. evig dö i då ä dän
 andra döden, män han säe man ska använda say
 i leva, i då vill ett evigt liv ätte dätta, för si alla
 mänska ska dö dän naturlia döden, män leva mä fristus, -

ANDRE TILFÖRLITLIGT

ä si dā ā den odödlia anden sam sha leva mā
 hrestus i dā färdälda te dān rēttasta dan. dan dā sha
 bli en färenin mā anden ä dān nya kroppen sam
 sha leva i all ewihet mā hrestus i dā nya rehet
 dā alltin sha bli ewett ä oföörändratt, sam vi läsa
 om i dān helia skrift, sau ā war tro vi som tro
 påu hrestus, män si dā ā utoh twivel int männa
 sam tro påu dā, på si vaura färfäda hade en
 hel annan tro på honom, ä dā fou man wäl teskri-
 wa dān store sköniheten ä heder dammen sam
 di wa offstrade i. d. v. s. att di reet int om annat
 än trallhanten påu dān tien, ä dā ā mā ānne
 blan folk, ä dā beo påu att de tro att hrestus wa
 en stor trallmar, ä te slut inöwade folhett mā
 dān hanten, ä att folhett ha fått dān stora plö-
 shagen ätte hawman, ä att han wa den fäste sam
 wa dān redia trallmarsträven sam fars i wäran.

 141
 MINDE TILLFÖRLITLIGT

i en del tror att va vi hallo lilellen ä bara en stor
 bygnghetoria som en del läglä männa dikutat opp för
 te o inbilla folke att di ska leva nå di ä döva en gån
 i då bara jämas di mä, för si di sä, då som ä dölle
 säu ä då, män då ä noch di som ha fått inna i
 dödsmenuten, då man man där säya, för si ya har
 vatt ve männa dödläga, i där man man flau si
 ve her shidenatt lå man va nå anden ska släp-
 pa en sann otren som signare eller en som ha tätt
 i trott jau breutas, si ya ha vatt hos tova stakara
 som rent av ha brattas mä där illacke jau sin
 dödsbädd, fast att man int ha sitt där illacke män
 man ha ju förtant där, för si di ha shörlatt i arbetat
 i taye i jau som ett breatur, i int vela dö, män
 si där ha där vatt fösent te o finna nävel hos quod
 ya man sä där för si ya ha vatt vittne te där för si ya
 ha blett brallad te tova, män där ha vatt fösent,

TILLFÖRLITLIGT

Födsstämman.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVFrisvarna
här G:sullen.

FÖRE TILL FÖRITTLIGT

i väst ä dä fö to ha sam ä battrarena. i di sam ha
vattkranstbaken. i spertus, fö si di ha sält say te dän
illach fö bi ti i eviget, di man int kamma le rätta
piss nait viis. fö si di ha haft dän illache te sin tras
frvant i kammom ha di byänatt endast fö dätta
väslia livett, i lika dant ha dä vatt mä di mäna
trallgubba i trallvärinar. di ha tratt på trallmansten
i att di ha efterrapatt dän mansten sam hrestus hade
män sam han va på yaran. i att dä va fö dä di
to hatt kan. fö att han manne göra dä inen nan han
göra på dän tien. i fö dä källa di kammom fö en
stor trallkranstvär, i sår att man ha rätt te o ättelölyg
dä. män si di tro int att han va en sinn hrestus
man mä guss anda sam va utända te o visa va
guss machit besto uti, ella tänna på att han va dän
sam shall opprätta va adam en gån brote nea
ys nam sitt stora nympall sam ham öva opp alla,

mån si då va sau må deras tro i å fastprande att
 di tro int att då fins nån gud te. för si di tro endast
 att allt å naturens gån. i att allt kamma te o
 bli danatt efter tidens omskifte. i falden bli då att
 di tro int paa nån tin sam ha beväsin må gud. hvar
 stus eller nåt tehammande liv ätte dätta. i när di då
 int tro att då å nån gud sam å skapare i neyera
 öva då hela. hur ska di då haanna tro paa hrestus
 sam va en männa sam vi. dock må gud omli macht.
 mån vi sam tro. vi tro då att han å vår medlara.
 fralsara. i saligörare. i att vi ska leva sån gott vi
 han här i världen. i andfly allt ont sam sinia mat
 guss velya i tro paa hrestus i hans fräkningsvärk.
 då å li när paa rätta vägen må vår tro. i sen
 förkas int mer är oss. då å min tro om hrestus.

ANDRE TILLFÖRLITLIGT